

Poslijediplomski studiji
Split, 21. ožujka 2019.

OBRANA DOKTORATA SILVANE BURILOVIĆ CRNOV
NA POSLIJEDIPLOMSKOM STUDIJU KBF-A U SPLITU

Silvana Burilović Crnov, doktorandica na poslijediplomskom sveučilišnom studiju Kršćanstvo i suvremena kultura Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu, obranila je u srijedu, 20. ožujka 2019., doktorski rad na temu „Smiljana Rendić: katolička novinarka i pratiteljica Drugoga vatikanskog sabora“, pod mentorstvom prof. dr. sc. Ante Vučkovića i uz sumentorstvo prof. dr. sc. Mladena Parlova, stekavši akademski stupanj doktorice znanosti na humanističkom području, iz polja teologije, grana fundamentalne teologije. Rad je obranila pred Ispitnim povjerenstvom u sastavu: prof. dr. sc. Anđelko Domazet, predsjednik; prof. dr. sc. Ante Vučković, mentor; prof. dr. sc. Mladen Parlov, sumentor; prof. dr. sc. Ante Mateljan, član te doc. dr. sc. Tomislav Kovač, vanjski član.

U uvodnom izlaganju autorica je predstavila lik i djelo Splićanke Smiljane Rendić (1926.–1994.), aktivne katoličke laikinje, istaknuvši da se radi o prvoj ženi hrvatskoga katoličkog novinarstva i jednom od najzanimljivijih laičkih protagonista Crkve u Hrvata u vrijeme i poslije Drugoga vatikanskog sabora, obnoviteljici katoličkog novinarstva u drugoj polovici XX. st. u Hrvatskoj. Rendić je jedna od sustvarateljica *Glasa Koncila*, katoličke novine koje su gradile i slikale to doba Crkve u Hrvata kroz desetljeća komunističke vladavine, te je svojim djelovanjem osobito aktualizirala afirmaciju uloge žene u Crkvi koje je predstavljala kao važan čimbenik i zalagala se za slobodu govora u Crkvi. O važnosti i kompetentnosti njezina rada svjedoče i priznanja koja je dobivala: 1965. koncilsku medalju udijelio joj je biskup Petar Čule, a 1988. dobitnica je Zlatnog pera *Glasa Koncila*, jedina kojoj je udijeljeno to priznanje zbog izvanrednih zasluga obnovljenome katoličkome tisku, praćenju i predstavljanju koncilskih događaja. Iako bez formalnog obrazovanja, Rendić je posjedovala golemo znanje te se istakla i kao vaticanistica i hebraistica, poliglota, zbog čega je upućeno mogla pisati o ključnim, aktualnim i prijeponim teološkim temama, koje je pratila na europskoj razini te je iza sebe ostavila bogatu pisanu ostavštinu od nekoliko knjiga, stotine članaka i obilnu osobnu korespondenciju koja je do sada bila nepregledana i neistražena. Rendićka je poznata po pseudonimima *Berith* i *Vjera Marini*. Po vlastitom priznanju Rendićke, pismo je forma u kojoj je najbolje oslikavala svoj način mišljenja i stavove, jer je često u svome radu, zbog specifičnih društvenih okolnosti u kojima je djelovala (ozračje komunizma), bila cenzurirana od strane crkvenih krugova s kojima je surađivala, a ulazila je u djelomičnu autocenzuru, kako bi mogla zadržati svoj aktivni novinarski status. Smiljana je kao žena i kao laikinja imala mnogo otpora u radu te su joj brojni tekstovi ostali neobjavljeni, skraćivani a neki su objavljeni, ali protiv njezine volje nepotpisani. Stoga je u svojim pismima, kao osobnoj formi izričaja, davala punu slobodu svome govoru, promišljanjima i kritikama, a pisma, kojih je sačuvan golem broj, upućivala je s izrazitom otvorenosću i iskrenošću (nad)biskupima, teolozima, urednicima tiskovina, novinarima i drugim crkvenim i svjetovnim osobama. Unatoč nekoliko knjiga o Smiljani Rendić, jedne Vlade Čuture o njezinu životu i djelovanju i druge Ivana Mužića, koja je zapravo zbir njezinih objavljenih tekstova, o njoj se do sada nije upućenije pisalo, o čemu

svjedoči činjenica da nitko nije analizirao ni studirao njezin rad ni ono što je objavila, te je pala u znanstveni i medijski zaborav.

Burilović Crnov donosi prvi detaljan i pouzdan Rendićkin životopis, bibliografiju te svoje istraživanje temelji na izvorima raspoređenima u više arhiva, koji su još uvijek nesređeni, na izvorima iz privatnih zbirki, druge nearhivirane ostavštine te autoriziranim intervjuima koje je napravila sa živim svjedocima i poznanicima Smiljane Rendić poput Špira Marasovića, Vlade Čuture, Živka Kustića, Vladimira Pavlinića, Vojka Rogića, Josipa Čorića i Ivana Miklenića. Metoda korištena u radu je hermeneutska metoda iščitavanja tekstova u kontekstu u kojem su nastali. U radu su prikazani svi važniji spisi s poglavitim osvrtom na novinarski i književni rad Smiljane Rendić budući da je pisala različitim novinarskim žanrovima te objavljivala radove u svjetovnom i crkvenom tisku.

Rad je strukturiran u tri poglavlja. Prvo poglavlje *Smiljana Rendić: život i djelo* obrađuje njezino netradicionalno katoličanstvo, domagojevsku duhovnu formaciju i hrvatsko nacionalno usmjerenje koje se najjasnije očitivalo u članku *Izlazak iz genitiva ili drugi hrvatski preporod*, zbog kojega je kažnjena i prisilno umirovljena. Sintagmom „genitiva“ dubokoumno je ukazala na činjenicu da je u tom slučaju jezik metafora cijeloga jednog naroda.

U drugom poglavlju *Smiljana Rendić i Drugi vatikanski sabor* detaljno se i višeslojno raščlanjuje njezin angažman oko praćenja Drugoga vatikanskog sabora, te se očituju razlozi i uzroci njezinoga informativnog (kroničarskog) pristupa obradi tema u pisanim medijima, dok se njezina dubinska analiza Sabora, koju joj je omogućavalo usporedno praćenje inozemnog tiska te stranih vijesti *Radio Vatikana*, otkriva u njezinoj osobnoj korespondenciji i pismima. Obrađivala je „konfliktne teme“ poput pluralizma u Crkvi, integriteta i progresizma, političkog morala poglavara Crkve, moralne probleme iz svakodnevnog života: svećenički celibat, nerazrješivost braka, abortus i kontracepciju.

U trećem poglavlju *Recepcija Drugoga vatikanskog sabora u misli Smiljane Rendić* analizira se i vrednuje njezina misao o pojedinim koncilskim dokumentima kao što su *Konstitucija o svetoj liturgiji*, *Dogmatska konstitucija o Crkvi*, *Dekret o apostolatu laika i Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu*. Također, analizira se njezina misao o nekim temeljnim saborskim mislima kao što je: *Crkva kao „communio“*, *biskupski kolegijalitet*, *odnos Crkve prema nekršćanima*, sučeljavajući njezinu misao s postavkama Koncila kao i s mišlju suvremenih teologa. U njenom pristupu očituje se trajna želja za vjernošću tradiciji, ali uz iščitavanje znakova vremena. Važna misao koja ju je nadahnjivala bio je odnos Crkve prema Židovima te borba protiv antisemitizma.

Zaključno je Kandidatica navela doprinose svoga istraživanja: rasvjetljavanje pozadine rasprava i različitih mišljenja o Drugom vatikanskom saboru u hrvatskim prilikama, u doba komunizma, izvođenje iz zaborava Smiljane Rendić i njezine ostavštine koja se pokazuje aktualnom u sadašnjim prilikama, prinos razvoju i proširenju poslanja vjernika laika u Crkvi, kulturi unutarcrkvenog laičkog i kleričkog dijaloga, vrjednovanju žena kao ravnopravnih sugovornika, pobuđivanje većeg interesa za teologiju, a osobito važnim drži zadatak daljnjeg arhiviranja i sređivanja pisane Smiljanine ostavštine.

Na uspješnoj su obrani doktorata Silvani Burilović Crnov čestitali članovi Ispitnog povjerenstva i nazočni članovi obitelji i gosti. Ovom obranom obranjen je četvrti doktorski rad na KBF-u u Splitu, a prvi koji je obranila jedna žena laikinja.

Silvana Burilović Crnov (r. Burilović) više je od desetljeća prisutna na splitskoj katoličkoj medijskoj i kulturnoj sceni, na kojoj se afirmirala kroz voditeljski i urednički rad na televizijskim i radijskim emisijama, sudjelovanjem u kulturno-vjerskim događanjima i

manifestacijama te kao katolička novinarka i pratiteljica pastoralnih zbivanja Splitsko-makarske nadbiskupije. Rođena je 1978. u Splitu, od oca Jadre i pok. majke Ive, gdje je završila osnovnu i srednju školu. Diplomirala je Filozofsko-teološki studij na Katoličkomu bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Na Suvremenomu učilištu u Splitu završila je program osposobljavanja za menadžera za odnose s javnošću. Od 2006. god. radi u Tiskovnom uredu Splitsko-makarske nadbiskupije kao voditeljica Informativnoga odjela, a od 2007. god. članica je Odbora Hrvatske Biskupske Konferencije za sredstva društvenih komunikacija. Članica je i Hrvatskog društva katoličkih novinara. Urednica je i voditeljica vjerske emisije *Radosna vijest* na TV-Jadranu. Brine se oko obavještavanja crkvenih i svjetovnih medija o pastoralnim događanjima u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, piše u katoličkim medijima, osobito u *Glasi Koncila* i u *Informativnoj katoličkoj agenciji* (IKA), a informativne priloge iz života Splitsko-makarske Crkve objavljuje i na nadbiskupijskoj web stranici. Uređuje službeni nadbiskupijski *Vjesnik*. Upisala je 2010. godine Poslijediplomski studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu, smjer Kršćanstvo i suvremena kultura" te je 6. ožujka 2015. godine obranila licencijat na temu „Smiljana Rendić: primjer zauzetoga laičkog poslanja u postkoncilskoj Crkvi“.

Ana Peroš